Адыгэ макъ

№ 32-33 (19547)
2010-рэ илъэс
БЭРЭСКЭШХУ
МЭЗАЕМ и 26-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИIЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЩЫКIАГЪЭХЭР ДАГЪЭЗЫЖЬЫНХЭ ФАЕ

Терроризмэм пэшIуекIогъэнымкIэ Комиссиеу АР-м щызэхащагъэм тыгъуасэ зэхэсыгъо иIагъ. Ар зэрищагъ АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан.

КIэлэцIыкIу IыгъыпIэу республикэм итхэр терроризмэм зэрэщыухъумагъэхэм пстэумэ апэу тегущыIагъэх. АР-м шIэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкIэ иминистрэу Беданыкъо Рэмэзанэ апэу Iофхэм язытет щигъэгъозагъэх. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, кIэлэцIыкIу IыгъыпIи 125-у республикэм итым инахьыбэр сыд фэдэрэ ошIэ-дэмышIэ Iофи фэхьазырыхэу плъытэн плъэкIыщт. МЧС-м ыгъэнэфэгъэ шапхъэхэм ащыщхэр зыщымыгъэцэкIагъэхэр зырызых. ГущыIэм пае, машIом зыкъиштэмэ макъэ къэзыгъэIущт системэр кIэлэцIыкIу IыгъыпIи 105-мэ ащагъэпсыгъ, 81-мэ машIор зэрыбгъэкIосэжьыщтыр ащагъэуцугъах, IыгъыпIэ 88-мэ ячIэкIыпIэхэр шапхъэхэм адештэх... Мыхэм ыкIи нэмыкIхэм ягъэцэкIэн мылъкушхо зэрэпэIухьэрэр, ар муниципальнэ образованиехэм япшъэрылъэу зэрэщытыр къыдэплъытэхэмэ, зэшIохыгъэр макIэу пIон плъэкIыщтэп. АР-м и Президенти шIагъэхэмрэ щыкIагъэхэмрэ еплъыкIэу афыриIэр къыриIотыкIызэ ар къыхигъэщыгъ. Арэу щытми, район ыкIи къэлэ администрациехэм япащэхэм закъыфигъазээ, амалэу щыIэмкIэ пIалъэу афагъэуцугъэм шIомыкIэу щыкIагъэхэр дагъэзыжьынхэу къариIуагъ.

Нэужым мы IофыгъомкIэ къэгущыIагъэх УФ-м и МЧС АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэу Гъунэжьэкъо Муратэ, АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ игуадзэу Даур Къэплъанэ, Роспотребнадзорым ипащэ игуадзэу Долэ Ларисэ. Джащ фэдэу нахьыбэу щыкIагъэхэр къызыщыхагъэщыгъэхэ Кощхьэблэ ыкIи Мыекъопэ районхэм яадминистрациехэм япащэхэм гущыIэр аратыгъ. Тхьаркъохъо Налбый къызэриIуагъэмкIэ, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэ 13 районым ит, тIумэ машIо къэхъумэ макъэ къэзыгъэIущт системэр ащыгъэпсыгъ, адрэхэм мы илъэсым ишышъхьэIу мазэ нэс ащагъэуцущт, ахъщэу ащ ищыкIагъэр мы илъэс бюджетым икъоу къыдыхалъытагъ. Евгений Ковалевыми пIалъэу къафагъэуцугъэм шIомыкIэу щыкIагъэхэр дагъэзыжьынхэу къыгъэгугъагъэх.

ТекIоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъурэм ипэгъокI Iофтхьабзэхэмрэ ар зыщыхагъэунэфыкIырэ мафэхэм зэхащэщтхэмрэ щынэгъончъэу республикэм щыкIонхэм фэшI зэшIохыгъэ хъугъэхэмрэ ашIэн фаехэмрэ нэужым атегущыIагъэх. Адыгеим икъэлэ шъхьаIэу нахьыбэу Iофтхьабзэхэр зыщыкIощтхэр зэрэфэхьазырым ащ имэрэу Николай Черниченкэм щигъэгъозагъэх. МЧС-м ылъэныкъокIэ зэшIохыгъэ хъугъэхэм къатегущыIагъ УФ-м и МЧС АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэ. Джащ фэдэу МВД-м мы лъэныкъомкIэ Iофэу ышIагъэр, мэфэкI зэхахьэхэм цIыфэу ахэлэжьэщтхэм якъэухъумэнкIэ зэшIуахыщтхэм министрэм игуадзэ къатегущыIагъ. КъаIуагъэхэр зэфэпхьысыжьхэмэ, мы мафэм ехъулIэу шъхьадж пшъэрылъэу иIагъэр икъоу ыгъэцэкIагъ. Республикэм ипащэ пстэуми закъыфигъазээ, зэшIуахыгъахэхэм джыри зэ ахэплъэжьынхэу, тапэкIэ ашIэн фаехэмкIэ Iэпэдэлэлыгъэ къызыхамыгъэфэнэу, зы нэбгырэ нэмыIэми хэкIуадэмэ зэрэчIэнэгъэшхор зыщамыгъэгъупшэнэу къафигъэпытагъ.

Джащ фэдэу зэхэсыгъом хэлажьэхэрэр теракт къэхъумэ цIыфхэм макъэ языгъэIущт системэм изытет тегущыIагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым къытырихыгъ.

УАХЪТЭМ КЪЫГЪЭУЦУРЭ ПШЪЭРЫЛЪХЭМ АЩЫЩ

Уахътэм диштэрэ информационнэ технологиехэр гъэфедэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм информатизациемкIэ и ГъэIорышIапIэ зэхащагъ.

Электроннэ шIыкIэм тетэу къэралыгъо фэIо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэр — уахътэм къыгъэуцурэ пшъэрылъ шъхьаIэхэм зыкIэ ащыщ. Информационнэ обществэм ихэхъоныгъэ истратегие тегъэпсыхьагъэу 2015-рэ илъэсым ехъулIэу къэралыгъо фэIо-фашIэхэр зэкIэ электроннэ шIыкIэм тыращэщтых.

Электроннэ технологиехэм ягъэфедэн Iофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр, унашъохэр нахь псынкIэу зэшIохыгъэ, гъэцэкIагъэ хъунхэмкIэ амал къеты, бюджет хъарджхэм шIуагъэу къатырэм хегъахъо, хабзэм Iофэу ыгъэцакIэрэм нахь нэфагъэ къыхелъхьэ ыкIи къолъхьэ тын-Iыхыным иамалхэм къакIырегъэчы. Мы Iофыгъом мэхьанэу иIэм къыпкъырыкIызэ АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан «электроннэ правительствэм» изэхэщэн епхыгъэ Iофыгъохэм ежь ышъхьэкIэ ынаIэ атыригъэтыщт. Шъугу къэдгъэкIыжьын: Урысые Федерацием и Къэралыгъо Советрэ УФ-м и Президент дэжь информационнэ обществэм ихэхъоныгъэкIэ Советэу щызэхэщагъэмрэ зэдыряIэгъэ зэхэсыгъом республикэм ипащэ хэлэжьагъ. Илъэсэу икIыгъэм итыгъэгъазэ и 23-м щыIэгъэ а зэхэсыгъор зезыщагъэр УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевыр ары. Iофыгъоу «Федеральнэ ыкIи регион лъэгапIэхэм адиштэу электроннэ правительствэр гъэфедэгъэным икIэуххэм ыкIи 2010 — 2011-рэ илъэсхэм информационнэ обществэм хэхъоныгъэу ышIыщтым яхьылIагъ» зыфиIорэм мы зэхэсыгъом щыхэплъагъэх.

— Мы илъэс благъэхэм электроннэ шIыкIэм тетэу къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэр афызэшIохыгъэнхэм исистемэ икъоу зыпкъ идгъэуцон фае. Республикэм щыпсэурэ пэпчъ инфраструктуракIэр къызфигъэфедэным иамал иIэн фае ащ шIуагъэу къытырэ пстэури икъоу къыгурыIоным пае. Мы технологиякIэхэм амал къаты социальнэ IэпыIэгъум къыкIэкIорэ шIуагъэм джыри нахь зыкъиIэтынэу. Бюджет ахъщэми шIуагъэу къыкIакIорэр нахьыбэ хъоу регъажьэ, — къыIуагъ АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан «электроннэ правительствэм» игъэпсын къытегущыIэзэ.

НепэкIэ Адыгеим икъэралыгъо фэIо-фашIэхэм япортал ушэтын Iофтхьабзэхэр щэкIох. Пстэуми апэу электроннэ реестрэм рагъэхьащтхэр обществэм нахь ищыкIэгъэ фэIо-фашIэхэу АР-м псауныгъэм икъэухъумэнкIэ и Министерствэ, АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи цIыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкIэ и Министерствэ, АР-м мылъкум епхыгъэ зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет къапкъырыкIыхэрэр ары. ТапэкIэ порталым рагъэхьащтых гъэцэкIэкIо хабзэм иорганхэм ямызакъоу чIыпIэ зыгъэIорышIэжьыным иорганхэми зэшIуахыщт фэIо-фашIэхэр. Электроннэ шIыкIэм тетэу къэралыгъо фэIо-фашIэхэм язэшIохын Адыгеим иорганизациябэхэр техьэгъахэх.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

ЯЗЭПХЫНЫГЪЭ АГЪЭПЫТЭ

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан тигъунэгъу Краснодар краим и Успенскэ район илIыкIо куп тыгъуасэ зэIукIэгъу дыриIагъ. Муниципальнэ образованиехэу «Успенскэ район» ыкIи «Ермэлхьабл» зыфиIохэрэм адыгэ культурэм имафэхэр ащызэхэщэгъэнхэм епхыгъэ Iофыгъом бгъуитIур тегущыIагъ. Гъэтхапэм и 22-м къыщегъэжьагъэу и 28-м нэс кIощт Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу КIырмыт Мухьдинэ.

Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащыпсэухэрэм азыфагу илъ зэгурыIоныгъэмрэ ныбджэгъуныгъэмрэ гъэпытэгъэнхэм, цIыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якультурэ, яшэн-зэхэтыкIэхэр къэухъумэгъэнхэм Iофтхьабзэр зэрэфэлэжьэщтыр ТхьакIущынэ Аслъан къыхигъэщыгъ ыкIи зэхэщакIохэм, творческэ коллективхэм гъогумаф къариIуагъ.

Муниципальнэ образованиеу «Успенскэ районым» иадминистрацие ипащэу Игорь Акулининым АР-м и Президентрэ АР-м культурэмкIэ и Министерствэрэ рэзэныгъэ гущыIэхэмкIэ закъыфигъэзагъ. Iофтхьабзэу зэхащэщтыр шэпхъэ инхэм адиштэу гъэпсыгъэным, республикэмрэ краимрэ арыс цIыфхэр агъэгушIонхэм апае къатефэрэр зэкIэри зэрагъэцэкIэщтыр къыIуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

СУД ПРИСТАВХЭР ВЕТЕРАНХЭМ АФЭГУШІУАГЪЭХ

Хэгъэгум иухъумакІо и Мафэ ехъулІэу суд приставхэр мы къулыкъум Іоф щызышІэгъэ ветеранхэм афэгушІуагъэх. Ахъщэм нэмыкІ шІухьафтынхэр игъусэхэу ахэм аратыгъэх.

ЗыфэгушІуагъэхэм ащыщ Хэгъэгу зэошхом иветеранэу Софья Сосковар. Илъэс 18 нахьыбэ ымыныбжьэу ар 1943-рэ илъэсым фронтым Іухьагъ. Я 27-рэ Гвардейскэ эксплуатационнэ батальоным хэтэу Краснодар краим, Керчь, Севастополь, нэмыкІ къалэхэм ащызэуагъ. ЗэрауІагъэм ыпкъ къикІэу Сосковар нэужым дзэм къыхэкІыжьыгъ.

1952-рэ илъэсым ижъоныгъокІэ мазэ ар суд гъэцэкІакІоу Красногвардейскэ район судым Іухьи, илъэс 30-м ехъурэ ащ Іоф щишІагъ.

— Іоф сшІэнэу зесэгъажьэм къызгурыІуагъ гущыІэу «судисполнителым» сипшъэрылъхэр къызэригъэнафэхэрэр. Судым унашъоу ышІыгъэр шІокІ имыІэу гъэцэкІэгъэным сыпылъын зэрэфаер, щэІагъэ схэлъын ыкІи сипшъэдэкІыжь дэгъоу къызгурыІон зэрэфаер псынкІэу зэхэсшІагъ, — еІо С. Сосковам.

Мы илъэсым Софье ыныбжь илъэс 85-рэ мэхъу. Бзылъфыгъэм суд приставхэр ягуапэу фэгушІуагъэх, псауныгъэ иІэу джыри илъэсыбэ къыгъэшІэнэу фэлъэІуагъэх.

ХЭДЗАКІОХЭМ ЯФИТЫНЫГЪЭХЭР КЪАУХЪУМЭХ

УФ-м исубъектхэм яхэдзэкІо комиссиехэм ятхьаматэхэр зыхэлэжьэгъэхэ видеоконференцие тыгъуасэ щыІагъ. Ар къызэІуихыгъ Урысыем и Гупчэ хэдзэкІо комиссие ипащэу Виктор Чуровым. Гъэтхапэм и 14-р хэдзынхэм я Маф. ХэдзакІохэм япчъагъэ зэрагъэунэфырэм, спискэхэр зэрэзэхагъэуцохэрэм ыкІи гъунэ зэрэлъафырэм Іофтхьабзэр фэгъэхьыгъагъ.

Виктор Чуровым къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, хэдзынхэм я Мафэ УФ-м исубъект 76-мэ яхэдзакІохэр хэлажьэх. Ахэм яфитыныгъэхэр амыукъохэу, Конституцием диштэу адэзекІонхэ фае. ХэдзакІохэм яспискэ зыгорэм зыкъыхимыгъуатэмэ, ахэм язэхэгъэуцон пылъыгъэхэм япшъэрылъ тэрэзэу зэрамыгъэцэкІагъэм пае ядэон ылъэкІыщт. ХэдзакІохэм ярегистр ипчъагъэ игъэунэфын системэ Урысыем зыпкъ щиуцуагъ. Илъэсым тІо зэкІэ къызэлъызыубытырэ зэхъокІыныгъэхэр ашІых. Пчъагъэхэр зыщагъэунэфыгъэу, аужырэ Федеральнэ циклэу рагъэкІокІыгъэм кІэух дэгъухэр къыщынэфагъэх. Ахэм анэмыкІэу Федеральнэ миграционнэ къулыкъум ыкІи ащ икъутамэхэм унаІэ зытебгъэтын фэе хэдзакІохэм гъунэ зэралъафын фаер къыІуагъ. Студентхэр, зыгъэпсэфыпІэ чІыпІэхэм ащыІэхэр, сэкъатыныгъэ зиІэхэр ыкІи нэмыкІхэр хэдзынхэм чанэу зэрахагъэлэжьэщтым пылъынхэу щыт. Къулыкъу зэфэшъхьафхэм Іоф зэдашІэзэ, субъект пэпчъ хэдзын кампанием дэгъоу зэрэщызэхащэщтым иамалхэр зэрахьанхэ фаеу Виктор Чуровым ылъытагъ.

УФ-м и Гупчэ хэдзэкІо комиссие илІыкІохэр видеоконференцием къыщыгущыІагъэх. Ахэм гумэкІыгъо зыхэлъ Іофыгъо зэфэшъхьафхэр къаІэтыгъэх. Шъхьадж Іофэу ышІэнэу щытыр ыкІи анаІэ зытырагъэтын фаехэр къагъэнэфагъэх.

ДАУТЭ Анжел.

ЯІАХЬ ХАЛЪХЬАГЪ

Суд приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм иІофышІэхэм фондэу «ТекІоныгъ» зыфиІорэм сомэ мин 25-рэ фатІупщыгъ.

АР-м и Премьер-министрэу М. КъумпІылым ГъэІорышІапІэм зыкъызыфегъэзэ нэуж суд приставхэм зэдырагъэаштэу ахъщэ зэхалъхьагъ ыкІи Андырхъое Хъусен ыцІэ зыхьырэ фондэу «ТекІоныгъэм» ахъщэ фагъэкІуагъ. ГъэрекІо фэдэу мыгъи сомэ мин 25-рэ зэхалъхьи ветеранхэм апае фондым агъэхьыгъ.

ТыфэгушІо!

Къуижъ Тимур Къэплъанэ ыкъор илъэс 21-рэ зэрэхъугъэмкІэ тыгу къыддеІэу тыфэгушІо!

Псауныгъэ пытэ иІэу, зыфаер къыдэхъоу бэрэ щыІэнэу тыфэлъаІо.

Янэжърэ игупсэхэмрэ.

КЪЭБАРЫКІЭХЭР

ШАПХЪЭХЭМ АДИШТЭУ ЗЭХАЩАГЪ

МэшІогъэкІосэ къулыкъум, милицием ыкІи медицинэм яІофышІэхэр, нэмыкІхэри зыхэлэжьэгъэхэ егъэджэнхэр тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкІуагъэх. ОшІэдэмышІагъэ горэ къызыхъукІэ узэрэзекІон фэе шІыкІэхэр зигугъу къэтшІыгъэ къулыкъухэм ялІыкІохэм аушэтыгъэх.

Унэ зэтетым къыщыхъугъэ машІом хиубытэгъэ цІыфхэм ІэпыІэгъу узэрафэхъущтыр, ар зэрэбгъэкІосэщтыр, нэмыкІ лъэныкъохэри Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэхэу щытыгъ. ИхьылъагъэкІэ машІор гъэкІосэгъэнымкІэ я 2-рэ категорием къыхиубытэрэ ошІэдэмышІагъэм идэгъэзыжьын (условнэу) Мыекъуапэ имэшІогъэкІосэ къулыкъу иподразделениехэр хэлэжьагъэх.

МэшІогъэкІосэ къулыкъум ипащэ игуадзэу Владимир Кузнецовым егъэджэнхэр зэрэкІуагъэхэм зэфэхьысыжьхэр къыфишІызэ пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыгъэхэр зэкІэ зэшІохыгъэхэ зэрэхъугъэр къыІуагъ. Такъикъ 20-м къыкІоцІ машІор агъэкІосэн алъэкІыгъ, чІыпІэ къин ифэгъэ цІыфхэм азыныкъор мэшІогъэкІосэ лъэоимкІэ къыращэхыжьыгъэх, адрэхэр нэмыкІ чІэкІыпІэхэмкІэ къычІащыжьынхэ алъэкІыгъ.

Илъэс къэс зэхащэрэ Іофтхьабзэм мэхьанэшхо зэриІэр мэшІогъэкІосэ къулыкъум, правэухъумэкІо органхэм, медицинэм иІофышІэхэм къыхагъэщыгъ. ТапэкІи мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэр зэхащэзэ зэрашІыщтыри къаІуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан къытырихыгъэх.

<u>НыбжьыкІэхэмрэ хэдзынхэмрэ</u>

ЧАНЭУ АХЭЛЭЖЬЭНХЭМ ПАЙ

Тигъэзет къызэрэхиутыгъагъэу, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие икІэщакІоу хэдзэкІо ныбжьыкІэм и Мафэ ихэгъэунэфыкІын мы мафэхэм тиреспубликэ щэкІо. Мэзэе мазэм къыкІоцІ ащ къыдыхэлъытагъэу Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр Мыекъуапэ щызэхащэх. Ахэм чанэу ахэлажьэх студентхэр ыкІи гурыт еджапІэхэм яапшъэрэ классхэм якІэлэеджакІохэр.

Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ыкІи Адыгэ къэралыгъо университетым ястудентхэр АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие ащэгъагъэх, Гупчэ комиссием иІофшІэн зэрэзэхэщагъэм нэІуасэ фашІыгъэх. Гупчэ комиссием итхьаматэу Хъут Юрэ къэралыгъо автоматизированнэ системэу «Хэдзынхэр» зыфиІорэм Іоф зэришІэрэр студентхэм къафиІотагъ ыкІи хэдзынхэм яхьылІэгъэ законодательствэм ныбжьыкІэхэр щигъэгъозагъэх.

Джащ фэдэу АР-м икъалэхэм ыкІи ирайонхэм гъэсэныгъэмкІэ я ГъэІорышІапІэхэр, ахэм ячІыпІэ хэдзэкІо комиссиехэр кІэщакІо фэхъухи, Урысые Федерацием хэдзынхэм яхьылІэгъэ иправэ епхыгъэ тематическэ сыхьатхэр кІэлэеджакІохэм ыкІи студентхэм афызэхащагъэх. Хэдзынхэм афэгъэхьыгъэ сочинениехэр арагъэтхыгъэх, ныбжьыкІэхэр хэдзынхэм зэрахэлажьэхэрэр къизыІотыкІырэ къэгъэлъэгъонхэр зэхащагъэх, музеим, тхылъеджапІэм ащагъэх. Ащ нэмыкІэу, ныбжьыкІэхэм фитыныгъэу яІэхэр икъоу агурыгъэІогъэнхэм ыкІи хэдзынхэм чанэу ахэгъэлэжьэгъэнхэм пае «НыбжьыкІэхэмрэ хэдзынхэмрэ» зыфиІорэ егъэджэнхэр, «Іэнэ хъураехэр», джэгукІэ шІыкІэм тегъэпсыкІыгъэ зэнэкъокъухэр гурыт еджапІэхэм ыкІи апшъэрэ еджапІэхэм ащеджэхэрэм афызэхащагъэх. АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие ишІухьафтын илъэу спорт зэнэкъокъухэр мы мафэхэм рагъэкІокІых. ХэдзэкІо ныбжьыкІэм и Мафэ епхыгъэ плакатхэр, листовкэхэр, мэкъэгъэІухэр къыдагъэкІых, республикэм икъалэхэм ыкІи икъоджэ псэупІэхэм ащыпсэурэ ныбжьыкІэхэм аІэкІагъахьэх.

ХэдзэкІо ныбжьыкІэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэхэр зэрэрагъэкІокІыгъэхэм якІэуххэр гъэтхапэм и 1-м зэфахьысыжьыщтых ыкІи ахэр УФ-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие лъагъэІэсыщтых.

КІАРЭ Фатим.

ГЪЭТЭРЭЗЫЖЬЫН

Тигъэзет иномерэу мэзаем и 25-м къыдэкІыгъэм ия 4 — 5-рэ нэкІубгъохэм къарыхьэгъэ тхыгъэу «Къэсэикъохэр» зыфиІорэм ия 5-рэ колонкэ хэт абзацэу «СызэрэгушІуапэрэр синысэхэр арых» зыфиІорэ гущыІэхэмкІэ къыригъажьэрэм хэукъоныгъэ хэхъухьагъ. Ащ хэт «Разыет — Шъхьащэкъомэ» зыфиІорэ гущыІэхэр, Шъхьащэкъомэ зыфиІорэм ычІыпІэ Шъхьаплъэкъомэ пІонышъ укъеджэщт.

ЛЪЭПКЪЫМ ИКIЭЛЭ ПIУГЪЭХЭР

Адыгэ Республикэм, зэрэ Темыр Кавказэу ыкIи Урысыем ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм Мамыщ Салбый Нурбый ыкъор зымышIэщтыгъэ е икъэбар зэхэзымыхыгъэ цIыфыбэ къибгъотэщтэп. Джащ фэдэу, гумэкIыгъо хэфэгъэ цIыфэу еутэкIыгъэхэм IэпыIэгъу къафэмыхъугъэу, ишIуагъэ къаримыгъэкIыгъэу къэзыIони къахэкIыщтэп. ШIум фэлэжьэнэу, цIыфхэм афэулэунэу, цIыфыгъэм фэшъыпкъэнэу ар дунаим къытехъогъагъ.

ОшIэ-дэмышIэу Салбый игъашIэ зэпычыгъ. Уз бзаджэу ыпкъышъол зэлъызыубытыгъэм IэкIэкIыжьышъугъэп. Нэбгырэ мин пчъагъэм япсаунығъэ къызэриухъумэщтым ыкIи къызэрэзэтырагъэнэщтым зигъашIэ зэрэщытэу фэлэжьэгъэ лIы Iушыр ежь тIэкIу нахь мыхъуми зыфэсакъыжьыгъэп. ЗаригъэуплъэкIунэу, зэIэзэжьынэу уахътэ къыхигъэкIыгъэп.

— Сымэджэ IофкIи, путевкэхэмкIи, ахъщэ IэпыIэгъукIи Салбый бэ зынэсыщтыгъэр. Зыдеджагъэхэу, ишъэогъухэу ыдэжь кIохэрэм зыкъаригъэгъэпсэфыщтыгъ. Салбый цIыфхэм шIоу афишIагъэм фэдиз афэзышIэн адыгэлIыбэ бгъотыщтэп.

ШIУКIЭ АГУ ИЛЪЫЩТ

ЦIыфхэмрэ наукэмрэ игъашIэ аритыгъ

КъызыхэкIыгъэ лъэпкъым ыцIэ Салбый ыгъэлъэпIагъ ыкIи ыIэтыгъ. Ар цIыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным пае шIэныгъэ дэгъухэр зэзыгъэгъотыгъэ цIыфэу щытыгъ, профессорыгъ, медицинэ наукэхэмкIэ докторыгъ. Щытхъуцӏэхэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ врач», «Псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Кубань изаслуженнэ IофышI» зыфиIохэрэр къыфагъэшъошэгъагъэх.

Салбый 1939-рэ илъэсым къуаджэу Хьакурынэхьаблэ (Шэуджэн район) къыщыхъугъ. Краснодар дэт медицинэ институтыр къызеухым ыуж къалэу Мыекъуапэ IофшIэныр щыригъэжьэгъагъ. 1994-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу цIыфхэм япсауныгъэ зыпкъ игъэуцожьыгъэным ыкIи ащ пае физкультурэм, курортологием ыкIи физиологием яшIуагъэу къакIорэм афэгъэхьыгъэу бэ ытхыгъэр.

«Санаторнэ-курортнэ учреждениехэм яIофшIакIэ итехнологие экономикэ реформэхэм атегъэпсыхьагъэу ыкIи къызэрэдалъытэу гъэпсыгъэныр» зыфиIорэ темэмкIэ диссертациеу ытхыгъэр къыгъэшъыпкъэжьи, кандидат хъугъагъэ. Ащ ыуж кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ зыпкъ игъэуцожьыгъэным пае санаториехэм ащагъэфедэрэ технологиякIэхэм афэгъэхьыгъэу докторскэ диссертацие ытхыгъ. «Общественнэ псауныгъэмрэ псауныгъэм икъэухъумэнрэ», «ЦIыфыр зыпкъ изыгъэуцожьырэ медицинэр, физкультурэмкIэ Iэзэныр, спорт медицинэр, курортологиер ыкIи физиотерапиер» зыфиIорэ специализациемкIэ профессор хъугъэ.

1990 — 2007-рэ илъэсхэм Мамыщым УФ-м псауныгъэм икъэухъумэнкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэхэмрэкIэ и Министерствэ епхыгъэу Iоф зышIэрэ спецсанаториехэу ХышIуцIэ Iушъом щыIэхэр зыхэхьэхэрэ ГъэIорышIапIэм пэщэныгъэ дызэрихьагъ. Санаториехэм цIыфхэм зэпэшэу защагъэхъужьыным пае ахэр зэтыригъэпсыхьагъэх, медицинэ оборудование зэфэшъхьафэу ящыкIагъэхэр аригъэгъотыгъэх, ахэм федэ къахьэу зэрэщытынхэм сыдигъуи пылъыгъ. Игъэхъагъэхэм апае Краснодар краим, Къыблэ шъолъырым, Москва, Санкт-Петербург, IэкIыб хэгъэгухэм, нэмыкI чIыпIэхэу санаторнэ-курортнэ учреждениехэр зыдэщыIэхэм ащ иIофшIакIэ игъэкIотыгъэу щагъэфедэщтыгъ, ягуапэу профессорыр рагъэблагъэщтыгъ.

Салбый научнэ IофшIэгъэ 96-рэ къыхиутыгъ, монографиехэу 3 ытхыгъ. Научнэ консультантэу IэпыIэгъу афэхъуи врач 18-мэ ядиссертациехэр къагъэшъыпкъэжьыгъэх, ахэм доктори 4, медицинэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат 18 ахэтых. Илъэсыбэрэ ар научнэ-практическэ журналэу «Профилактика заболеваний и укрепления здоровья» зыфиIорэм иредакционнэ совет хэтыгъ, нэужым ащ ишъолъыр къутамэ иредакторыгъ.

Медицинэмрэ наукэмрэ гъэхъагъэу ащишIыгъэхэм яфэшъуашэу ащ иIофшIакIэ хабзэм уасэ къыфишIыгъ. Заслуженнэ IофышIэу зэрэщытыгъэм фэшъхьафэу «За заслуги перед Отечеством» зыфиIорэ орденэу я IV-рэ степень зиIэр къыфагъэшъошэгъагъ.

Салбый инаучнэ IофшIагъэхэм Краснодар краим ичIынэлъэ къабзэхэу рекреационнэ шъолъыркIэ заджэхэрэр цIыфым ипсауныгъэ къэухъумэгъэнымкIэ игъэкIотыгъэу зэрэбгъэIорышIэшъущтхэм мэхьанэшхо ащыритыщтыгъ, зэрилъэкIэу ахэр ыгъэфедэщтыгъэх, ыушэтыщтыгъэх.

Жьыр зыщыIэшIоу, псыр зыщыкъабзэу, уцыр зыщышхъонтIэ зэпыт чIыпIэхэу къалэу Шъачэ, нэмыкI чIыпIэхэу санаторнэ-курортнэ учреждениехэр зыщыгъэпсыгъэхэм ежь къыхихыгъэ амалышIухэр къащызфигъэфедэхэзэ, зинервэхэр узыхэрэм, зыгу ыгъэгумэкIыхэрэм, зылъ дэкIуаехэрэм, зииммунитет цIыкIухэм ыкIи нэмыкI сымаджэхэм ишIуагъэ аригъэкIыгъ.

Салбый научнэ конференциехэм, Дунэе форумхэм бэрэ ахэлажьэщтыгъ ыкIи къащыгущыIэщтыгъ. Москва, Анталием, Тунис, Хаммамет, нэмыкI чIыпIэхэми пэщэныгъэ зыдызэрихьэрэ санаториехэм цIыфхэм зэращяIазэхэрэр, япсауныгъэ зыпкъ зэращырагъэуцожьырэр къащиIуатэщтыгъ. Профессорэу Мамыщым иIофшIагъэхэр, иIэзакIэ, идокладхэр журналхэу «Бюллетень СГЭУЗ им. Н.А. Семашко», «Курортные ведомости», «Медицина», «Здравница» зыфиIохэрэм къарыхьагъэх. Салбый цIыфхэм япсауныгъэ зэтегъэпсыхьажьыгъэнымкIэ ыгъэфедэщтыгъэ шIыкIэхэмрэ амалхэмрэ джыри бэрэ медицинэм щагъэфедэщтых.

Зыщыщхэр щыгъупшагъэхэп

Салбый зышIэщтыгъэхэу, Iоф дэзышIагъэхэу, зиныбджэгъугъэхэм тызадэгущыIэм, ар адыгэлI шъыпкъэу, гукIэгъушхо зыхэлъ цIыфэу, Iофым ыпсыхьэгъэ IофышIэкIошхоу зэрэщытыгъэр къытаIуагъ. Идунай зэрихъожьыгъэм агухэр ыгъэузыгъэх. ЛIы чъэпхъыгъэхэм амакъэхэр къэушъэбыщтыгъэх, агухэр икIэрыкIэу къэбырысырыхэти, зэхахьэщтыгъэх.

— **Ежьыр чылэм дэмысыгъэми, янэ-ятэхэр опсэуфэхэкIэ зы мафи ахэр щыгъупшагъэхэп, ящыкIэгъэ пстэур аригъэгъотыгъ,** — ятэмашъхьэ щыщхэм къытаIуагъ. — **Ащ изакъоп, къуаджэм дэт къэхалъэхэм ренэу ынаIэ атыригъэтыгъ, мылъкукIэ IэпыIэгъу афэхъугъ. Урамэу тызытесым асфальт къытфытыраригъэлъхьагъ, псыр къытфаригъэкъудыигъ, бэ ишIуагъэу къытигъэкIыгъэр.**

Чылэу къызыщыхъугъэм, районым ыкIи Адыгеим икIыгъэхэм Салбый дахэу къызэрапэгъокIыщтыгъэр, ылъэкIыщтыр хьалэлэу къызэрафишIэщтыгъэр Шэуджэн район гъогушI участкэм ипащэу Зэфэс Нуралый къытфиIотагъ:

Салбый фэгъэхьыгъэ тхыгъэр дгъэхьазыры зэхъум цIыфхэм гъэшIэгъоныбэ къытфаIотагъ. Ахэм ащыщ Шэуджэн районым кIэу сымэджэщ къыщаригъэшIынэу зэрэфэягъэр. ЦIыфхэм ящыкIэгъэ сымэджэщым ишIын районми, республикэми ямылъку хэмыкIуадэу аригъэшIынэу ыпшъэ рилъхьажьыгъагъ. Проектыр къагъэхьазырынышъ, республикэм ипащэхэм зэзэгъыныгъэ адашIынэу ары зэрэзэзэгъыгъагъэхэр. Шъхьаем Iофыр пхырагъэкIыгъагъэп.

Иныбджэгъухэм къаIуатэ

Салбый ныбджэгъу дэгъухэр иIагъэх, IэнэтIэ инхэр зезыхьэрэ цIыфхэр бэу инэIосагъэх, шъхьэкIэфагъэ къыфашIыщтыгъ, зэгурыIохэзэ Iоф зэдашIэщтыгъ.

— **Санаториеу ыIэ илъыгъэхэм ящыкIэгъэщт медицинэ оборудование пстэур, транспортыр, нэмыкIэуи зыфэещтхэр ары къафищэн зыкIилъэкIыщтыгъэр,** — къытиIуагъ илъэсыбэ хъугъэу Шъачэ дыдэсыгъэу, Iофи дэзышIагъэу Iэшъхьэмэфэ Аслъан. — **ИцIыфыгъэкIи игукIэгъукIи ыпэ укIон плъэкIыщтыгъэп. Адыгэ кIалэу мыщ дэсхэр зэкIэ IофшIапIэ IугъэхьэгъэнхэмкIи, псэупIэ е хапIэ къыдахынымкIи къафэгумэкIыгъэр ыкIи IэпыIэгъу къафэхъугъэр Салбый ары. Инэу тыфэраз.**

Мафэ горэм икабинет лIы горэ къычIищыжьызэ, Салбыйрэ Аслъанрэ зэпэIуфэгъагъэх. ЫужыкIэ «ОшIа о мы къэкIогъагъэр?» — ыIуи къызеупчIым, ыгъэшIэгъогъагъ. КъэкIогъэлIым ипшъэшъэжъые сымэджагъ, ар операцие аригъэшIынэу ахъщэ IэпыIэгъу ищыкIэгъагъ. ЫцIи ымышIэу, зыщыщыми кIэмыупчIэу Салбый лIым зыфаер фишIи ытIупщыжьыгъагъ.

— **Салбый тинахьыжъыгъ, тиныбджэгъугъ ыкIи тшым фэдэу тиIагъ,** — еIо Аслъан. — **Адыгэгъэшхуи хэлъыгъ, лъэпкъыр шIу ылъэгъущтыгъ, хэбзэ-зэхэтыкIэхэр щыгъупшэщтыгъэхэп. Илъэс къэс къалэм зэрэдэсэу, мэл тигъэукIыти, къурмэн мафэхэр хэдгъэунэфыкIыщтыгъэх, ащ адыгэ кIалэхэр, президентхэр, быслъымэн цIыфэу иныбджэгъухэр къыригъэблагъэщтыгъэх... Салбый тыщэIэфэ тщыгъупшэщтэп, тэрыкIэ щысэтехыпIэ зэпытыщт.**

«Салбый сишъэогъу дэдагъ» къытэзымыIуагъэ тызыдэгущыIагъэхэм къахэкIыгъэп. **Даур Рэщыди** ахэм ащыщ.

— **Пчыхьэ кIасэ хъугъэу кIалэ горэм лъыхъузэ тиунэ къыIухьи, Салбыйрэ сэрырэ нэIуасэ тызэфэхъугъагъ,** — еIо ащ. — **А мафэм къыщегъэжьагъэу дунаим тетыфэ тызэлъыкIуагъ, тызэрэшIагъ, ныбджэгъу хьалэлэу тиIагъ. ТиунагъохэмкIи тызэрэшIэу, тызэхахьэу щытыгъ. ЛIы Iушэу, цIыф гъэсагъэу, шIогъэшхо зыпылъ врач IэпэIасэр зэрэщымыIэжьыр инэу сыгу къео.**

Салбый IофшIэныр зыщыригъэжьэгъэгъэ апэрэ илъэсхэм дэлэжьагъэу, ишъэогъу благъэхэм ащыщыгъэу Зэфэс Аскэри зэрилъытэрэмкIэ, Салбый фэдэ цIыф уилъэпкъыкIэ къыпхэкIыныр зымыуасэ щыIэп.

— **Ыгу къэбзагъэ, къыпфишIэщтымкIэ зышъхьасыжьыщтыгъэп,** — къытиIуагъ ащ. **Джащ фэдэу, Iофыми тегъэпсыхьэгъагъ, зэхэщэкIошхуагъ. Сымэджэщэу ыIэ къыралъхьагъэм икъарыуи иакъыли хилъхьэхэзэ, зыкъызэрэригъэIэтыщтым пылъыгъ. Ащыгъум Краснодар краим тыхэтыгъ. Салбый сымэджэщыми хэкуми апае лъаIощтыгъ, ящыкIагъэхэр къаIихынхэ ылъэкIыщтыгъ. Iоф зыдишIэхэрэр ныбджэгъу къыфэхъущтыгъэх, къагъашIощтыгъ. Сишъэожъые нахьыкIэ цIыкIоу машинэм гъогум щытыриути, иIоф дэеу реанимацием зефэм, Салбый сянэ къылъфыгъэм фэдэу къыскъоуцуи, ишIогъэшхо къытигъэкIыгъагъ. Сабыир псаоу Тхьэм къыгъэнагъ, ащ ыуж къэзыгъэнагъэр Салбый ары.**

Уиныбджэгъущтмэ, Салбый фэдэ щыIагъэп. Дахэу къысфыщытыгъ. Ядэжь къакIорэм фэдэу тиунэ къихьэщтыгъ, тигъэгушхощтыгъ. Тэри ыдэжь тыкIощтыгъ, гупцIанэу, хьалэлэу сыдигъуи къытпэгъокIыщтыгъ.

Ащ фэдэу зэмыблэжьэу, иуахътэ къыптыригъэкIодэнэу ыкIи ишIуагъэ къыуигъэкIынэу цIыфыбэ къэхъурэп.

Салбый пае зэхэтхыгъэ пстэум Шъачэ щыпсэурэ ХьакIмамыкъо Вячеслав кIэух къыфишIыжьыгъ:

— **Къалэу Шъачэ апэу къыдэхьэгъэгъэ адыгэ кIалэхэм Салбыйрэ сэрырэ тащыщ. ТIуми илъэсыбэрэ Iэшъхьэтет IэнатIэхэм таIутыгъ, Салбый «Сочиглавснабым» игенеральнэ директорэу, сэ мебелышI фабрикэм сырипащэу Iоф тшIагъэ. Салбый ныбджэгъу дэгъугъ, ты дэгъугъ, зибын шIу зылъэгъурэ цIыфыгъ. Хэти ыгу фызэIухыгъэу дунаим тетыгъ. Iофым фэгъэзагъэу угущыIэщтмэ, зыпшъэ умыкIожьын профессионалыгъ. ИгупшысакIэкIэ, иакъылкIэ тыдэ бгъэкIуагъэми укъэзымыгъэукIытэжьын адыгэ кIэлэ шъыпкъагъ. АкъылышIуагъ, ыIорэр ыгъэцэкIэжьыщтыгъ. Адыгэ лъэпкъыр ау сыдми дунаим зэрэтемыт къодыер, лIэшIэгъу къинхэр къызэрэзэпичыгъэ шIыкIэр, зэо-банэу зыхэтыгъэхэр ыгу етыгъэу зэригъэшIэгъагъэх. ИлIакъо, илъэпкъ къарыкIуагъэм куоу хэплъэн, ыгъэлъэпIэн ылъэкIыгъ.**

ЛIыгъэрэ адыгагъэрэкIэ къызэкIэкIонэу щытыгъэп. Зы щысэ къэсхьын: Америкэм ежьагъэу таможнэм къыщагъэуцугъ, зэрэадыгэлIым рыпагэу ыкIи рыгушхоу сыдигъуи къыздырихьакIыщтыгъэ шъэжъыер зэриIыгъыр адагъэп. Ежьым аритынэу фэягъэп. Iофым хьал-балыкъ къыпыкIыгъ, ау Салбый къафызэкIэкIуагъэп, шъэжъыери зыдырихи, адыгэлIхэм зэряхабзэу, IэкIыб хэгъэгум ихьэгъагъ.

Салбый уригъусэнкIэ, удэгущыIэнкIэ гъэшIэгъоныгъэ. Икъарыуи ишIэныгъи римыпхъыхьэхэу Iоф гъэнэфагъэ горэм ыуж ит зэпытыгъ. Чыжьэу плъэщтыгъ, хэбзэ Iоф зыпшъэ дэлъ цIыфыгъ ыкIи ар дэгъу дэдэу ыгъэцакIэщтыгъ. Сыд фэдэрэ лъэныкъокIэ укъекIолIагъэми цIыф шъыпкъэу, гушхоу, цIыф къабзэу щытыгъ. Тщыгъупшэрэп ыкIи тщыгъупшэщтэп. Ежьыр къытхэмытыжьми, тызэрепхы, бэрэ игугъу тэшIы, тыгу илъ.

Салбый Iофэу ышIэщтыгъэр непэ икIалэ лъегъэкIуатэ. Илъфыгъэхэр зэкIэ еджагъэх, Iоф ашIэ. Лъэуж дахэу ятэ гъашIэм щыпхырищыгъэм тетхэу лъэкIуатэх.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Театрэмрэ тицIыф цIэрыIохэмрэ

ЛЪЭПКЪХЭМ ЯАРТИСТ

Адыгеим иартист анахь цIэрыIомэ Кукэнэ Муратэ ахэтэлъытэ. Ащ июбилей пчыхьэзэхахьэу АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкIуагъэм ти Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан, республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Муратэ, Парламентымрэ Правительствэмрэ якъулыкъушIэхэр, Мыекъуапэ иадминистрацие ипащэхэр, гъунэгъу краимрэ къош республикэмрэ къарыкIыгъэ хьакIэхэр, культурэмрэ искусствэмрэ яIофышIэхэр, артистым итворчествэ зыгъэлъапIэхэрэр хэлэжьагъэх.

АР-м и Лъэпкъ театрэ идиректорэу Зыхьэ Мэлайчэт юбилярым фэгушIо

Тэхъутэмыкъое районым иадминистрацие ипащэу Пщыдатэкъо Ризо пчыхьэзэхахьэм къыщэгущыIэ

Къэбэртэе-Бэлъкъарым къикIыгъэ купыр зэхахьэм хэлажьэ.

Урысыем инароднэ артистэу, Абхъазым изаслуженнэ артистэу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузехьэр» къызыфагъэшъошагъэу Кукэнэ Муратэ къыфэгушIуагъэх АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан, Мыекъуапэ иадминистрацие ипащэу Михаил Черниченкэр, Къэбэртэе-Бэлъкъарым къикIыгъэ купым ипащэу, УФ-м изаслуженнэ артистэу Шыбзыхъо Басир, Краснодар драматическэ театрэм ыцIэкIэ Татьяна Кривошеевар, Шытхьэлэ районым иадминистрацие ипащэу Иван Имгрунт, Адыгэ къэралыгъо университетым ифилологическэ факультетэу Кукэнэ Муратэ къыухыгъэм идеканэу Пэнэшъу Уцужьыкъо, Адыгэ республикэ кIэлэегъэджэ колледжым идиректорэу Ацумыжъ Казбек, Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ иинститут ипректорэу, Урысыем я XX-рэ лIэшIэгъум дзюдомкIэ итренер анахь дэгъоу Кобл Якъубэ, нэмыкIхэри.

ГущыIэ фабэу юбилярым къыфаIуагъэр макIэп. Ащ фэдэ артист цIэрыIом урыгушхон фаеу Татьяна Кривошеевам ылъытагъ. Къэбэртэе-Бэлъкъарым къикIыгъэ купым Кукэнэ Муратэ комическэ рольхэр къызэришIыхэрэр къыдилъыти, къэшIыгъо гъэшIэгъон сценэм къыщигъэлъэгъуагъ.

ЦIыфым ыгу рихьыщтыр къэшIэгъуае. «Кукэнэ Муратэ театрэр шIу зылъэгъурэ пстэуми якIас» къэоIокIэ тэрэзыIо мыхъун ылъэкIыщт. Мыекъуапэ иадминистрацие ипащэу Михаил Черниченкэм зэрэхигъэунэфыкIыгъэу, Кукэнэ Муратэ сэнаущыгъэ ин хэлъ, Iофыбэ ыгъэцэкIэн елъэкIы. Театрэм иамалхэр ыгъэфедэхэзэ, цIыфхэм гуфэбэныгъэ арегъэшIы.

Шэуджэн районым культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ипащэу ЛIышэ Рустемэ иеплъыкIэхэм адезымыгъаштэрэр хэукъо. Къуаджэмэ адэс тилъэпкъэгъухэр М. Куканэм къыкIэупчIэх, нахьыбэрэ сценэм щалъэгъу ашIоигъу.

АР-м и Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцIэ зыхьырэм ихудожественнэ пащэу, УФ-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу Сулейманов Юныср Кукэнэ Муратэрэ Лъэпкъ театрэм щызэдэлэжьагъэх. М. Куканэр жанрэ зэфэшъхьафхэмкIэ спектаклэмэ зэрахэлажьэрэм Ю. Сулеймановым осэ ин ритыгъ.

Республикэ филармонием ыцIэкIэ къэгущыIагъ Сихъу Станислав. ШIэныгъэлэжьхэу Кобл Якъубэ, Ацумыжъ Казбек, Пэнэшъу Уцужьыкъо, нэмыкIхэми ягупшысэ къыщыхагъэщыщтыр пэшIорыгъэшъэу къэпшIэн умылъэкIынэу щытыгъ. М. Куканэр зыфэдэ артистыр сценэм щытэлъэгъу. Ау сыд фэдэ цIыфа ар? Футболист цIэрыIоу Пеле исэнаущыгъэ ешIапIэм къыщызэIуихыгъ. М. Куканэр къинхэм зэращымыщынэрэм, ригъэжьэрэ Iофыр гъунэм нигъэсыным фэшI теубытагъэ къызэрэзыхигъэфэрэм, нэмыкI шэн-зекIуакIэхэм шIэныгъэлэжьхэр къатегущыIагъэх.

Тэхъутэмыкъое районым иадминистрацие ипащэу Пщыдатэкъо Ризо, Тэхъутэмыкъуае щыпсэурэмэ ацIэкIэ ШъэуапцIэкъо Мэзгъэб, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» иIофшIэн чанэу хэлажьэхэу, М. Куканэм икъоджэгъухэу Нэгъуцу Аслъанэ, ШъэуапцIэкъо Сэфэр, нэмыкIхэри пчэгум къихьэхи юбилярым къыфэгушIуагъэх.

Къуаджэм гушIуагъо е къин иIэмэ М. Куканэр цIыфмэ ахэхьэ. ЗыщашIэжьырэ районым зыкIокIэ щагъэлъапIэ. «Лъэпкъым шIу ылъэгъурэ артист, сэнаущыгъэу хэлъым лэжьакIохэр епIух», — къыщиIуагъ зэхахьэм Пщыдатэкъо Ризо.

АР-м и Лъэпкъ театрэ иартистхэу Зыхьэ Заурбыйрэ Хьакъуй Аслъанрэ юбилей зэхахьэр узыIэпищэу, жьы кIэтэу зэращагъ. Театрэм иартистхэм къэшIыгъоу къагъэлъэгъуагъэм юбилярым щыфэгушIуагъэх.

Спектаклэхэу «Псэлъыхъохэр», «СылIэмэ, сыжъугъэтIылъыжь» зыфиIохэрэм къахахыгъэ къэшIыгъохэм Зыхьэ Заурбый, Даур Жаннэ, Устэкъо Мыхъутарэ, Кукэнэ Муратэ ахэлэжьагъэх. Юбилярым комедием, трагедием япхыгъэ рольхэу къышIыгъэхэмкIэ артист цIэрыIоу зэрэщытыр къыгъэнэфагъ.

Артистхэу Нэхэе Тэмарэ, Эльдарэ Айдэмыр, Дзыбэ Мыхьамэт, Кушъэкъо Симэ, Нэчэс Анжеликэ, нэмыкIхэми къаIогъэ орэдхэр зэхахьэм щыжъынчыгъэх. АР-м и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсыр» абхъаз ныбжьыкIэ къашъоу къышIыгъэмкIэ М. Куканэм къыфэгушIуагъ.

АР-м и Лъэпкъ театрэ идиректорэу, Урысыем изаслуженнэ артисткэу Зыхьэ Мэлайчэтрэ юбилярэу Кукэнэ Муратрэ пчыхьэзэхахьэм хэлэжьагъэхэм лъэшэу зэрафэразэхэр къаIуагъ. Театрэм иветеранхэм артист ныбжьыкIэхэр афэгушIуагъэх, къэгъэгъэ Iэрамхэр аратыгъэх. Юбилярыр илъэс 60 хъугъэми, Iоф ышIэщт. Театрэр зикIасэхэр къежэхэшъ, спектаклэхэм тапэкIи М. Куканэр ахэлэжьэщт. Мамыекъо Ким, Хъот Заур, Гощэкъо Анжел, ЦIыкIу Кимэ, Шъхьэлэхъо Нэфсэт, нэмыкIхэри юбилярым зэрэфэгушIохэрэр къытаIуагъ.

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъушIоу, тигъэзет ипчыхьэзэхахьэхэр бэрэ зезыщагъэу Кукэнэ Муратэ тэри тыфэгушIо. Ибын датхъэу, инасып зыдилъэгъужьэу псэунэу, Кавказ шъолъырым ибэгъашIэмэ ащыщ хъунэу Тхьэм тыфелъэIу. Опсэу, Мурат! Театрэм о урицIыф, лъэпкъмэ шIу алъэгъурэ артистэу ущыI.

Сурэтхэр зэхахьэм къыщытырахыгъэх.

Бобслей. Олимпиадэ джэгунхэр

Я 9-рэ чIыпIэри дэеп

КIымэфэ Олимпиадэу Канадэ щыкIорэм спортымкIэ дунэе класс зиIэ мастерэу Елена Доронинам бобслеимкIэ я 9-рэ чIыпIэр къыщыдихыгъ.

Спортым хэшIыкI фызиIэмэ Елена Доронинам гъэхъэгъэ ин ышIыгъэу алъытэ. Мыекъопэ пшъашъэм тыгу къыддеIэу тыфэгушIо. Шъачэ щыкIощт Олимпиадэ джэгунхэм медаль къащихьынэу фэтэIо.

Боевой самбэр

Дышъэ медалыр зэпэжъыу

Урысыем боевой самбэмкIэ изэнэкъокъухэу Пермскэ краим икъалэу Краснокаменскэ щыкIуагъэхэм Адыгэ къэралыгъо университетым истудентэу Абэзэ Ислъам дышъэ медалыр къащыдихи, дунаим изэнэкъокъухэм ахэлэжьэнэу фитыныгъэ иIэ хъугъэ.

Адыгеим ибатыр ежьым нахь онтэгъухэм ыкIи нахьыжъхэм янэкъокъугъ, килограмми 100-м нэс къэзыщэчырэмэ якуп дышъэ медалыр къыщихыгъ. УФ-м изаслуженнэ тренерэу Хьэпэе Хьамидэ ар егъасэ. Зэнэкъокъухэм ахэлэжьэгъэ тиспортсменхэм тренерэу Тыгъужъ Алый япэщагъ.

Баскетбол

А. Хьанэхъум фэгъэхьыгъ

АР-м культурэмкIэ иапэрэ министрэу, Адыгеим баскетболымкIэ ифедерацие иапэрэ президентэу Хьанэхъу Адамэ фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъухэр мэзаем и 24-м къыщегъэжьагъэу гъэтхапэм и 1-м нэс Мыекъуапэ щыкIощтых.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.